

Schaf meldplicht beroepsziekte af: werkend Nederland verdient beter

Welkom in de wondere wereld van de bedrijfsarts. Never a dull moment. Zo kwam minister Asscher van Sociale Zaken recentelijk met het voorstel om bedrijfsartsen én arbodiensten een boete op te leggen als ze geen beroepsziekten meer melden.

Niet melden een overtreding?

Het niet melden van een beroepsziekte wordt voortaan gezien als een overtreding, een licht strafrechtelijk (!) vergrijp. Per vergrijp kan maximaal 450 euro boete worden opgelegd. Hoe én wat wordt verder niet uitgelegd. Juridisch gezien een unicum lijkt me, maar voor de rest: een bar slecht plan.

Momenteel zijn bedrijfsartsen en arbodiensten al wettelijk verplicht beroepsziekten te melden. Maar deze regeling werkt niet. Dat blijkt uit onderzoek, na onderzoek, na onderzoek. Zo meldt bijna de helft van de bedrijfsartsen nooit (!) een beroepsziekte en wordt getypeerd als chronische nulmelder. Dat is niet zomaar – uit labbekakkerigheid of zo – maar op goede gronden én op basis van professionele afwegingen. De melding kan bijvoorbeeld het startpunt zijn voor een schadeclaim. Niet de bedoeling, maar wel een maatschappelijke realiteit.

Toch durft niemand – het ministerie van SZW, de ISZW voorop, maar ook het NCvB én de NVAB niet – deze pijnlijke conclusie te trekken. Te bang voor implicaties? Gezichtsverlies? Tunnelvisie? Ik weet het niet.

Kapotte thermometer

De huidige NCvB-monitor is als een kapotte thermometer: het geeft een uitslag, maar heeft geen enkele toegevoegde waarde. Mijn kritiek erop is vierledig: de cijfers zijn niet representatief en ook niet betrouwbaar. De NCvB definitie van beroepsziekte is van elastiek én er is geen gerichte zoekstrategie. Deze is

nu het best te beschrijven als: zoek bedrijfsarts, zoek! zoek beroepsziekte! Gewoon beetje lukraak zoeken dus. Deze monitor kan de toets der methodologische kritiek niet doorstaan. De huidige opzet wemelt van de structurele tekortkomingen. Al eerder kwam oud NCvB directeur en bedrijfsarts Dick Spreeuwers in zijn proefschrift over dit onderwerp tot de conclusie dat preventief melden op deze manier geen zoden aan de dijk zet. En dat is allemaal ruimschoots bekend bij het NCvB én op het ministerie van SZW.

Dovemansoren ook een beroepsziekte?

Maar dit alles blijkt voor dovemansoren. Minister Asscher kiest niet voor reflectie en heroriëntatie, maar voor de stick: aanscherping én handhaving. Stoere taal en spierballen dus.

Extra pijnlijk is dat de cijfers voor landelijk preventief beleid al ruim voorhanden zijn én de NCvB monitorcijfers niet eens gebruikt worden. Ik verwijs naar de Arbobalans 2014. Dus al deze inspanningen zijn ook nog eens totaal overbodig!

En om het nog curieuzer te maken: de bedrijfsarts kan/ moet/ doet blijkbaar nu iets in twintig minuten waar de minister binnenkort wellicht een heel apart instituut voor opricht omdat dit zo complex is: namelijk een medische beoordeling geven over beroepsziekten. Kunt u het nog volgen? Ik in ieder geval niet.

Negatief advies

Terug naar de realiteit van nu. Minister Asscher heeft de Raad van State om advies gevraagd en de RvS stelt – zeer terecht mijns inziens – dat de belangrijkste taak van de bedrijfsarts het verbeteren van de arbeidsomstandigheden ín het bedrijf is. Het melden van beroepsziekten is daarmee van relatief geringe betekenis. De RvS adviseerde dan ook negatief over het voorstel van minister Asscher. In niet mis te verstane woorden en formuleringen. Het huidige voorstel is 'niet deugdelijk', 'niet aannemelijk', en 'mist een daartoe

streckende redenering'. Het eindoordeel: 'bestrafing is geen proportionele en geschikte reactie'. Hoe helder wil je het hebben?

Polder über alles?

Merkwaardigerwijs legt minister Asscher deze vernietigende kritiek van de Raad van State naast zich neer én houdt vast aan de boeteregeling gezien 'het grote belang dat de SER hecht aan handhaving van de meldingsplicht'.

Onbegrijpelijke redenering. Sinds wanneer is een SER-/polderopinie een grondslag voor rechtsregels? De polder über alles? Ik heb altijd gedacht dat het om de effectiviteit van het beleid ging, maar daarmee ben ik bij de huidige minister van Sociale Zaken blijkbaar aan het verkeerde adres, begrijp ik nu.

Toch lijkt minister Asscher niet zo zeker van zijn zaak. De PvdA bewindsman wil namelijk de boeteregeling voorwaardelijk invoeren. Hij 'gunt het werkveld nog enige tijd om substantieel meer te melden'. Hoe lang het werkveld nog krijgt en wat hij precies met 'substantieel meer' bedoelt, blijft echter duister. Beetje dreigen, maar niet echt doorbijten dus.

Maar het moment van kiezen of delen voor de minister is bij deze variant al heel nabij. Want per 1 juli van dit jaar houdt de Arbouw op te bestaan en zal het melden door de bouwartsen (goed voor twee derde van alle meldingen) naar verwachting snel opdrogen. Dit najaar is het dus al D-day voor deze optie. Dat wordt dus ook al niets.

Werkend Nederland verdient beter!

Het doel van het melden – preventie op de werkvloer – wordt zo niet gehaald. Maar het kan beter. De oplossing is even voor de hand liggend als simpel. Mijn negen-puntenplan ziet er als volgt uit:

1. Schaf meldplicht beroepsziekte voor landelijk preventief beleid af, want niet werkzaam én ook nog eens totaal overbodig.

2. Terug naar de werkvloer: start bij de RIE.

Waar het echt om draait is preventie op de werkvloer. Goed te bereiken met 'recht-toe-recht-aan' arbobeleid. Niet ingewikkeld, geen rocket science. De risico inventarisatie (RIE) is het vertrek-

punt mét als bijsluiter het advies en oordeel van bedrijfsarts en/of andere drie arbodeskundigen. De andere (wel goede!) arbowetwijzigingen van minister Asscher kunnen daarvoor als impuls dienen.

3. Gericht in plaats van beetje lukraak zoeken:

zet een systeem op van fact finding door objectief representatief en periodiek dossieronderzoek - een heel goed idee van de Oval. Dus plus het PIM (Peilstation Intensief Melden) project op.

4. Leerzame casuïstiek: Laat de bedrijfsarts en andere arbodeskundigen probleemsituaties in de praktijk 'omwerken' tot leerzame casuïstiek. Dat kan concreet als input dienen voor het arbobeleid op bedrijfsniveau. Leren in plaats van handhaven. Net als de RIVM story builder bij arbeidsongevallen. Direct aan te haken bij punt 3.

5. Versterk de Arbeidsinspectie (ISZW) met meer medische inspecteurs en intensiveer het handhavingsbeleid op 'niet willende' bedrijven en/of sectoren. Hier is handhaven juist wel het parool.

6. Innoveer als arbodiensten en zzp-netwerken. Teveel arbodiensten en bedrijfsartsen staan nu vooral in standje 'uitvoer'. Versterk de eigen kennis en adviespositie. Investeer in je eigen kennis en expertise centrum. Laat zien wat deskundige bijstand inhoudt. De klant heeft daar enorm baat bij.

7. Innoveer het NCvB. Het NCvB lijkt nu in zichzelf te zijn vastgelopen. Dat kan stukken beter. Denk out of the box. Herlees het Ecorys rapport. Doe als het RIVM. Laat het veld je inspireren.

8. Afwikkeling van schade en compensatie: een achtergebleven terrein. Veel nuttige suggesties ter verbetering zijn naar voren gebracht, zoals recentelijk het PWC rapport Onafhankelijke medische beoordeling bij arbeidsongevallen en beroepsziekten.

9. En de bedrijfsarts? Die moet de spreekkamer uit én de werkvloer op!

Dus: waarom doormodderen? Er is werk aan de winkel!